

Врз основа на член 36 од Законот за локална самоуправа („Сл.весник на РМ" бр.5/02), член 23 став 1 точка 11 од Статутот на Општина Чучер-Сандево („Службен гласник на Општина Чучер-Сандево" број 5/19), а во врска со член 14 став 2 од Законот за заштита на населението од заразни болести („Сл.весник на РСМ" бр 66/04, 139/08, 99/09, 149/14, 150/15, 37/16 и 257/20), Закон за јавно здравје („Сл.Весник на РСМ" бр.22/10, 136/11, 144/14, 149/15, 37/16 и 236/22) и Националната годишна програма за јавно здравје на РСМ, Советот на Општината Чучер-Сандево, на **32-та** седница одржана на ден **28.12.2023** година, донесе

ПРОГРАМА

за спроведување на општи мерки за чување и унапредување на здравјето на населението и заштита од заразни болести во 2024 година

Со Програма за општи мерки за чување и унапредување на здравјето на населението и заштита од заразни болести се утврдуваат општите мерки, активности, извршители, рокови и извори на финансиски средства потребни за нивна реализација во 2024 година.

Мерки, цели, активности

Главна цел на програмата е спроведување на општи мерки за заштита на населението од заразни болести, промоција на здрави навики како и утврдување на активностите, извршителите, рокови и извори на финансиски средства потребни за нивна реализација во 2024г.

Програмата, согласно Законот, дефинира 5 општи мерки за заштита на населението на Општина Чучер Сандево, кои со исполнувањето на поставените цели треба да допринесат за подигање на повисоко ниво на заштитата на населението од заразни болести и унапредување на здравјето.

I.Приоритети

Со цел заштита на населението од заразни болести и унапредување на здравјето, Општината Чучер-Сандево е должна да ги организира и следи општите мерки за заштита од заразни болести и чување и унапредување на здравјето кои се однесуваат на:

1. Обезбедување на безбедна вода за пиење и контрола над исправноста на водата и објектите за водоснабдување;
2. Отстранување на отпадни води и друг тврд и течен отпад на начин кој ќе оневозможи загадување на човековата околина;
3. Обезбедување санитарно-технички и хигиенски услови во јавни објекти-училиштата
4. Превентивно -промотивни активности за чување и унапредување на здравјето на населението и
5. Вршење на превентивна дезинфекција, дезинсекција и дератизација и други хигиенско-технички мерки на населени места и јавни површини.

Општа мерка бр.1

Обезбедување на безбедна вода за пиење и контрола над исправноста на водата и објектите за водоснабдување

Безбедна вода за пиење е вода која не содржи микроорганизми, паразити и нивни развојни форми во број кој претставува опасност по здравјето на луѓето, како и вода која не содржи супстанции во концентрации кои сами или заедно со други супстанции претставуваат опасност по здравјето на луѓето.

На територијата на Општината Чучер-Сандево, со водоснабдителниот систем стопанисува Јавно Комунално Претпријатие-„Скопска Црна Гора" (во понатамошниот текст-ЈКП СЦГ) кое е надлежно за снабдување со безбедна вода за пиење на населението од населените места Бањани, Горњани, Бразда, Глуво, Мирковци, Чучер, Сандево, Голиово, Кучевиште и Побожје.

Пред пуштање во употреба на водоводот се вршат сите законски предвидени активности кои водат кон безбедност и здравје на корисниците од населеното место.

Населените места Танушевци, Брест, Малино и Блаце со вода се снабдуваат од сопствен водовод.

1.1.ЦЕЛ

Снабдување на населението со безбедна вода за пиење

АКТИВНОСТИ

За да водата биде безбедна за пиење и да не содржи материи кои се штетни за здравјето на луѓето, ЈКП СЦГ потребно е да врши соодветна дезинфекција и испитување според Правилникот за безбедност на вода и тоа:

1. Дезинфекција и чистење на изворишта:

- 5 извори (Поило, Спас, Дуло, Урвич и Побожје), изворот во Блаце е одржуван од месното население, изворот Шамаци моментално не се употребува, новите бушотини во селата Бањани и Кучевиште согласно динамиката на изградба би се користеле тековно во 2024 година
- 10 резервоари (Глуво, Чучер, Горњани, Бањани, Мирковци 2, Кучевиште 2, Побожје) резервоарот во село Блаце е одржуван од месното население, водоводна мрежа и други објекти и постројки на јавен водовод, се врши најмалку еднаш годишно, додека во случај на елементарни непогоди, почесто.

-Сите изворишта на вода како и сите водоснабдителни објекти задолжително, треба да бидат заштитени од случајно или намерно загадување, како и од други влијанија кои можат да ја загорзат безбедноста на водата за пиење. Постапката за заштита е завршена за дел од извориштата додека пак за дел во моментот е во тек.

2.Методологијата за испитување на водата за пиење предвидува анализа на репрезентативен број мостри на водата за пиење од:

- вода од извориштето (2 пати/год),
- вода по дезинфекција,
- вода од резервоарите за вода за пиење,

- вода од водоводната мрежа и
- вода на местото на потрошувачката
- земање на мострите од однапред утврдена локација, временски и просторно рамномерно распоредени при што треба да се води грижа да бидат опфатени сите значајни објекти кои имаат поголем број корисници како што се Училишта, амбуланти и сл.
- запознавање на жителите како и сите засегнатите страни со резултатите од анализата.

3. Ако се утврди дека водата не е безбедна за пиење, ЈКП СЦГ треба:

- да ја прекине или ограничи испораката на водата,
- ставање натпис Водата не е за пиење,
- да ги извести потрошувачите и да им даде соодветни препораки,
- да ја детектира причината за загадувањето и
- да спроведе итни мерки за одстранување на загадувањето.
- Доколку пак, прекилот во испорачувањето на безбедна вода е подолго од 24 часа, ЈКП СЦГ треба да обезбеди снабдување на вода на друг начин.

4. Месните заедници на населените места кои не се опфатени со регионалниот водовод, во 2024 год. ќе бидат задолжени да вршат испитување на водата и да превземат соодветни мерки доколку истата не е безбедна за пиење.

Финансиски средства за спроведување на точка 1, ќе бидат обезбедени дел од Буџетот на основачот, дел од ЈКП СЦГ и самофинансирачки за селата со сопствен водовод.

Општа мерка бр.2

Отстранување на отпадни води и друг тврд и течен отпад на начин кој ќе оневозможи загадување на човековата околина

Отстранувањето на отпадните води и друг комунален отпад е од големо значење за обезбедување на здрава животна средина која нема да има опасност од појава на заразни болести.

Собирање и транспортирање на комуналниот отпад од домаќинствата и правните лица го врши ЈКП СЦГ во населените места Кучевиште, Мирковци, Чучер, Сандево, Бањани, Горњани, Глуво, Бразда, Голиово, Побожје, индустриска зона Стенковец и Блаце.

По потреба да се ангажира ЈКП СЦГ и во село Бродец, како и во други акции за отстранување на комунален отпад на територија општина Чучер Сандево.

Отстранување на комунален отпад е уште една првенствено, превентивна дејност за спречување на настанување и ширење на зарази.

Отстранување на отпадните води преку собирање и прочистување за населените места Глуво (проширен опфат), Бразда, Мирковци, Чучер Сандево, Кучевиште, Бањани и Побожје (дел) се врши во Прочистителната станица за отпадни води која се наоѓа во с.Бразда. Истата предвидено е да опфати 9.000 ЕЖ.

Дел од домаќинствата на територијата на Општината кадешто сеуште нема систем за канализација на отпадни води, имаат септички јами, а голем дел отпадните води ги испуштаат во селските бразди или реки.

Со оглед на фактот што голем број домаќинства користат вода од бунари (за во домаќинство или за наводнување) голема е веројатност односно опасност истата да се измеша со фекални и други отпадни води. Превентивно, на домаќинствата се препорачува да не користат вода за пиење од бунари.

2.1.ЦЕЛ

Заштита на населението и на животната средина со отстранување на отпадните води, согласно законските прописи.

АКТИВНОСТИ

За 2024 година се предвидува изведување на фаза од канализацијата - втора фаза канализационен систем во населено место Побожје. Потоа, изведба на канализационен систем за населено место Горњане, во населено место викано Кучевачка Бара како и во други места во кои има потреба од помали канализациони зафати.

Воедно, Општина Чучер-Сандево во 2024г., ќе продолжи со активности за санирање на постоечките јами согласно позитивните законски прописи односно ставање надвор од употреба на истите во места кадешто има мрежа на фекална канализација и третман на отпадни води.

За изведба на канализациони системи обезбедени се 10.000.000,00 денари, средства од буџетот на Општината за 2024 г.

Финансиски средства ќе се обезбедат и од грантови, владини и невладини извори, донации и сл..

2.2.ЦЕЛ

Собирање на комуналниот отпад од домаќинствата за обезбедување на здрава и чиста животна средина.

АКТИВНОСТИ

Во 2024 година ќе се продолжи со тековни активности за отстранување на комуналниот отпад со цел обезбедување на чиста околина и здрава животна средина.

Воедно, континуирано ќе се обезбедуваат услови за подобрување на условите и работата на ЈКП СЦГ.

Во тек на 2024 година, ќе се вложат напори да се создадат можности/услови за селекција на отпад односно поставување на соодветни садови за селекција на отпад и соодветно возило.

Финансиски средства би се обезбедиле од донации, грантови и активноста ќе ја спроведе ЈКП СЦГ во соработка со Општината.

2.3.ЦЕЛ

Заштита на вработените во Јавното Комунално Претпријатие кои во својата работа се изложени на опасност заради контакт со отпад со што би се спречило, првенствено, настанување а потоа и ширење на заразни болести.

АКТИВНОСТИ

-редовно обновување на опремата за работа (заштитни униформи, алат и сл)

-задолжителна вакцинација (Активна имунизација против црвен тифус- задолжителна еднаш на три години).

Финансиски средства за третата цел ќе се обезбедат од Буџетот на ЈКП СЦГ.

Санитарно-технички и хигиенски услови
во јавни објекти

На територија на Општина Чучер-Сандево има 3 основни училишта и една установа за згрижување на деца од предучилишна возраст:

- ООУ „Св Кирил и Методиј“-с.Кучевиште со ПОУ во с.Побожје,
- ООУ „Александар Урдаревски“-с.Сандево
- ООУ „Михаљ Грамено“-с.Брест со ПОУ во с.Танушевци, Малино и во с.Блаце. и
- ЈОУДГ „Мило Мое,, Чучер Сандево

Наведените, како потенцијални жаришта на заразни болести бараат е водење грижа во повеќе сегменти.

3.1.ЦЕЛ

Следење на здравствената состојба на вработените во јавните установи со цел исклучување на опасноста од пренесување на заразни заболувања на најраливата група-децата.

АКТИВНОСТИ

-вршење на здравствени прегледи врз вработени во погореспоменатите установи согласно законските прописи.

Финансиски средства за извршување на цел 1. ќе обезбедат Училиштата и градинката од сопствените буџети.

3.2.ЦЕЛ

Задолжителна превентивна дезинфекција, дезинсекција и дератизација во училиштата и градинката со цел создавање на безбедна средина.

АКТИВНОСТИ

Превентивната дезинфекција, дезинсекција и дератизација е задолжителна на секои 6 месеци, а ја врши Овластена установа за дезинфекција, дезинсекција и дератизација.

Дезинфекција, дезинсекција и дератизација во Училиштата се врши пред почетокот на првото и пред почетокот на второто полугодие.

	<i>Објект</i>	<i>Raspored na dezinfekcija, dezinfekcija i deratizacija</i>	
1	ОУ Св.Кирил и Методиј с.Кучевиште	01.2024	09. 2024
2	ПОУ Св.Кирил и Методиј с.Побожје	01. 2024	09. 2024
3	ОУ Александар Урдаревски с.Сандево	01. 2024	09. 2024
4	<i>POU Михаљ Грамено s·Blace</i>	01. 2024	09. 2024
5	<i>OU Mihaq Grameno s·Brest</i>	01. 2024	09. 2024

6	<i>POU Mihaq Grameno s-Tanuшеvci</i>	01. 2024	09. 2024
7	<i>POU Mihaq Grameno s-Malino</i>	01. 2024	09. 2024

-Лица во училиштето задолжени за спроведување на дезинфекција, дезинсекција и дератизација:

<i>Osnovno Uчилиште</i>	<i>Odgovorno Lice</i>	<i>Rabotno mesto</i>
<i>Aleksandar Urdarevski</i>	<i>Goran Kolarik</i>	<i>Lo`a~</i>
<i>Sv`Kiril i Metodij</i>	<i>Dragoqub Gurmeшеvik</i>	<i>Hausmajstor</i>
<i>Mihaq Grameno</i>	<i>Kemaq Sejdiu</i>	<i>Odd` nastavnik</i>

Во ЈОУДГ „Мило мое,, Чучер Сандево, дезинфекција, дезинсекција и дератизација се врши два пати во текот на годината а екипата која ја врши ќе биде придружувана од помошно-техничката служба.

Финансиски средства за извршување на цел 2. ќе обезбедат од сопствените буџети.

3.3.ЦЕЛ

Создавање здрави поколенија преку постојано следење на здравствената состојба на децата во училиштата и градинката.

АКТИВНОСТИ

За систематските прегледи и вакцинациите на учениците како и за следење на здравјето на забите на учениците надлежен е Здравствен дом Чаир, а се вршат според однапред изготвен распоред на Амбулантата за што училиштата, благовремено, се известуваат за распоредот и термините.

По добивање на известувањето, ОУ се обврзани да ги превземат потребните активности. За таа цел, училиштата имаат назначено лице кое по известувањето од надлежната здравствена установа пристапува кон активности за спроведување на истата.

Точните термини за вакцинацијата и систематските прегледи дополнително се определуваат, а се извршуваат во следните одделенија:

За вакцинација

<i>Oddelenie</i>	<i>Vakcina</i>	
<i>I (6 godini)</i>	<i>MRP</i>	<i>Morbili, rubeola i parotit ¹</i>
<i>II (7 godini)</i>	<i>DTaP</i>	<i>Difterija, tetanus, pertusis ²</i>
<i>II(7 godini)</i>	<i>IPV</i>	<i>Poliomielitis</i>
<i>VII(12 godini)</i>	<i>HPV</i>	<i>Human papiloma virusni infekci³</i>
<i>IX (14 godini)</i>	<i>dT</i>	<i>Difterija, tetanus</i>
<i>IX (14 godini)</i>	<i>IPV</i>	<i>Poliomielitis ⁴</i>

1 првата доза комбинирана МРП вакцина се дава на деца со навршени 12 месеци од животот, а втората доза (ревакцина) се дава при започнување на основното образование;

2 втора ревакцина преотив дифтерија, тетанус и пертусис се спроведува кај деца со неполни 7 години или со наполнети 7 години со давање на една доза четиривалентна ДТаП-ИПВ;

3 само девојчиња со наполнети 12 години , со давање на две дози на вакцина, на растојание од 6 месеци и

4 трета ревакцинација против дифтерија и тетанус се спроведува кај деца во завршно одделение на основното образование со давање на една доза тривалентна Тд-ИПВ вакцина

Во насока на подобрување на здравствената состојба и квалитетот на превентивната здравствена заштита на децата од училишна возраст, како и обезбедување на одржлив систем на надзор врз подобрување на здравјето, потребно е извршување на мерка за подобрување на превентивна здравствена заштита на деца од училишна возраст, односно, систематски преглед

<i>Oddelenie</i>
I
III
V
VII
IX

-Лица од училиштата задолжени за организирање и спроведување на систематски прегледи и вакцинации:

<i>Osnovno Uчилиште</i>	<i>Odgovorno Lice</i>	<i>Rabotno mesto</i>
<i>Aleksandar Urdarevski</i>	<i>Gordana Popovska</i>	<i>Училишен sociolog</i>
<i>Sv. Kiril i Metodij</i>	Верче Гурмешевиќ	<i>Училишен psiholog</i>
<i>Mihaq Grameno</i>	Шаби Аки	<i>Direktor</i>

ЈОУДГ „Мило мое,, согласно законските обврски, во 2024 година ќе врши систематски прегледи на децата во установата. Истите ќе бидат вршени од страна на негувателките во група.

Финансиски средства за извршување на цел 3. не се потребни.

3.4.ЦЕЛ

Одржување на беспрекорни хигиенски услови со цел спречување на настанување и ширење на заразни болести.

АКТИВНОСТИ

- постојано одржување на хигиена во работните простории,
- постојано одржување на хигиена со дезинфекција во санитарните јазли,
- течен сапун во тоалетите

Финансиски средства за извршување на цел 4. ќе обезбедат од сопствените буџети.

Општа мерка бр.4

**Превентивно промотивни активности за чување
и унапредување на здравјето на населението**

4.1. Целта на ова мерка е, пред се, промоција на здравјето на учениците како и превенција од болести во Општината преку здравствена едукација на најранливата категорија-учениците во основните училишта.

Целта би се постигнала преку предавања на теми: Здравствен бенефит од спроведување на редовна физичка активност кај училишни деца, Исхрана и здравје-здрави училишни оброци и здравствен ризик од неправилна исхрана, Активност во периодот на детство и адолесценција, Лична хигиена и слично а истите ги врши Отсек за промоција на здравјето и Одделение за социјална медицина од ЈЗУ Центар за јавно здравје Скопје.

За потребите при вршење на бесплатните предавања, општината ќе изврши набавка на средства во прилог на видот на предавањето.

Во 2024г. Советодавни и едукативни предавања во Училиштата ќе се вршат преку предавања, трибини и работилници по претходен договор а согласно термини на Центар за Јавно Здравје Скопје со Основните училишта и Општината. Воедно, Центарот за јавно здравје предвидува активности со кои ќе се оцени бенефитот од наведените предавања.

Финансиски средства во износ од 10.000,00 денари за реализација на точка 4., ќе се обезбедат од Буџетот на општината за 2024г.

5. Општа мерка

Вршење на превентивна дезинфекција, дезинсекција и дератизација и други хигиенско-технички мерки на населени места и јавни површини

Јавните површини па и цели населени места се исто така места на кои постои опасност од појава и ширење на заразни болести при наезда на инсекти и други штетници кои се преносители на заразни заболувања (комарци, глувци).

Во случај пак на наезда од штетници и инсекти, Општина Чучер-Сандево во соработка со надлежниот Завод за здравствена заштита-Скопје и по негова предходна препорака, ќе води грижа за безбедноста на граѓаните и од овој вид на загрозување со вршење на дезинсекција и дератизација.

Чистење на јавни површини од комунален смет во 2024 год. ќе се врши според Програмата за јавна чистота на Општина Чучер-Сандево. Подигање на јавната свест на населението е сеуште значаен предизвик за Општината.

5.1. ЦЕЛ

Уништување на штетници кои предизвикуваат или се преносители на зарази.

АКТИВНОСТИ

-Дезинсекција на населени места при појава на инсекти или опасност од заболувања кои ги пренесуваат инсектите. Дезинсекцијата во 2024 година ќе се спроведува според елаборатот за спроведување на превентивна дезинсекција за спречување и сузбивање на вектор преносливи заболувања, изготвен од ЈЗУ Центар за јавно здравје.

-Дератизација на населбите, околините на населбите, средства за јавен превоз, складишта како и други работни простории, како и по епидемиолошки индикации при појава на глодари или опасност од појава на заболувања чии извори на зараза или преносители се глодари и ќе се изврши според Елаборат за спроведување на превентивна систематска дератизација на канализациониот систем и депонии во Општината за заштита на населението од вектор преносливи болести, изготвен од Центар за јавно здравје.

За активностите дезинфекција, дезинсекција и дератизација од Буџетот на Општина Чучер Сандево за 2024 година издвоени се 50.000 денари.

II. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Градоначалникот на Општина Чучер-Сандево го следи реализирањето на оваа Програма, покренува иницијативи, дава мислење и поднесува предлози во врска со остварувањето на нејзините цели и активности.

Оваа Програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во "Службен гласник на општина Чучер-Сандево", а ќе се применува до 31.12.2024 година.

Br.08-1714/14

28.12.2023 godina

^u~er-Sandev

SOVET NA OPШTINA ^U^EP SANDEVO

P RETSEDATEL

Сања Петрушевска
